

“SÜRGÜN ÜLKEDEN BAŞKENTLER BAŞKENTİNE” ŞİİRİNİN HERMENEUTİK AÇILIMI

*Servet ŞENGÜL**

ÖZET

Sezai Karakoç, İkinci Yeni akımına uygun olarak yazdığı imgeli şiir tarzıyla ön plana çıkar. Şiirlerinin kapalı olması onun düşünce dünyasına girmeyi zorlaştırır, bu nedenle onun şiirini anlayabilecek bir yorum tarzına ihtiyaç vardır. Hermeneutik, Karakoç'un şiirlerini anlayabilmek için kullanılacak bir yorum tarzıdır. Hermeneutik esasen dîni bir metnin veya hukuki bir metnin yorumlanması iken burada coşku ve heyecanı dile getiren sanatsal bir metnin yorumunda kullanılacaktır. Bu şiir; sanat, dil, din, devlet, siyaset, tarih ve felsefe gibi çok değişik yönlerden ele alınacaktır. Bu bakış açıları Karakoç'un düşünce dünyasının bazı yönleridir ve bu şiirde de kendini fazlasıyla göstermektedir. Karakoç'un dili eski ve yeni şiirin konularını aynı potada eriten yeni ve üst bir dildir. İmgeli kullanım bu dilin üst yönünü oluşturur. Telmihlerle yapılan göndermeler bizi İslam tarihinin peygamber kıssalarına götürür. Gül, bülbül, Leyla, Belkıs, bengisu gibi kavramlar şiirimizde terk edilmeye yüz tutmuşken onun günümüz şiirlerinde hayat bulur. Batı toplumlarının etkisinde kalarak yozlaşan doğu medeniyetinin yeniden dirilişi onun şiirlerinin temel konusudur. Wilhelm Dilthey, “Kişiler birbirlerini anlamak zorundadırlar. Biri diğerinin ne istediğini bilmelidir. Anlamanın ilkel formları öncelikle bu yolla oluşur.”¹ der. “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiiri onun düşüncesine ulaşılacak şiirlerden biridir. Hermeneutik yöntemiyle şairin diğer şiirleri de incelenerek onun düşünce dünyasının derinlerine inilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sezai Karakoç, imge, Hermeneutik, yorum.

“FROM THE EXILE COUNTRY TO THE CAPITAL OF CAPITALS” HERMENEUTIC COMMENT OF THE POETRY

ABSTRACT

Sezai Karakoç takes over with his imagist poetry style which is appropriate for Second New movement. The obscureness of his poems makes hard to enter his world of idea, for this reason there is need for a comment style to understand his poetry. Hermeneutic is a comment style that can be used to understand Karakoç's poems. Basically, being an explication of religious or judicial text, hermeneutic will be used at the comment of an artistic that express enthusiasm and excitement.

* Arş. Gör. Muş Alparslan Üniv. Fen Ed. Fak Türk Dili ve Edebiyatı, El-mek: servetsengul@windowslive.com

¹ Svitlana Nesterova, Hans-Georg Gadamer'in Hermeneutiğinde Bir Anlama Modeli Olarak Diyalog, Basılmamış YL Tezi, Ankara, 2004, s.29

This poem; will be taken up with different ways as art, language, religion, government, politics, history and philosophy. These point of views are some of the ways of Karakoç's idea world and they are clearly evident also in this poem. Karakoç's language is a new and upper language that dissolves the old and new poem's subjects in the same hoop. Imagist usage composes the upper side of that language. The references made with recalls take us to the prophets' anectodes of Islamic history. The concepts as rose, nightingale, Leyla, Belkıs and water of life quicken in his nowadays poems although they were tend to be forsaken in our poetry. The newborn of the eastern civilisation which was degenerated through the effect of western civilisations, is the basic subject of his poems. Wilhelm Dilthey says that: "People have to understand each other. One should know what the other wants. The primitive forms of understanding primarily happens in that way."² "From The Exile Country To The Capital Of Capitals" is one of the poems can be used to reach his idea. Due to the researches to the other poems of the poet's with the hermeneutic method, it will be studied to enter his whole world of idea.

Key Words: Sezai Karakoç, image, Hermeneutic, comment.

Giriş

Antik Yunan'da Hermes, gökteki tanrı Zeus'un yerdeki insanlarla anlaşabilmesi için aracılık eden oğludur. Hermes, Zeus'tan aldığı dini bilgileri insan diline çevirerek onlara anlatır. Buradan adını alan Hermeneutik edebiyat alanında bir metnin alt anlamının bulunması, yazılış maksadının anlaşılması için ortaya çıkmış yorum ilmi olarak kabul edilir. "Hermeneutik, *hermeneuien* sanatı, yani bildirme, haber verme, çeviri yapma, açıklama ve açılma yapma sanatıdır. Tanrıların habercisi/mesajcısı/elçisi Hermes tanrıların mesajlarını ölümlülere iletir. Ne var ki onun bildirdikleri hiç de tanrıların mesajlarının dümdüz bir aktarımı değildir; tanrısal buyrukların birer açıklamasıdır. Öyle ki Hermes, bunları ölümlülerin diline, onların anlayabilecekleri şekilde çevirir. Hermeneutik etkinliği daima bir başka "dünya"ya ait bir anlam bağlamını o an içinde yaşanan dünyaya aktarma/çevirme etkinliği olmuştur."³ Esas olarak Hermeneutik bir şiirin, bir kanun metninin veya dini bir metnin arka planının yorumlayıcı tarafından dışa vurulması, açıklanması ve anlamlandırılmasıdır.

Hermeneutik, içselleştirmeye (empati-analoji) dayanır. Sanat eserindeki kahramanı veya bir şiirin şairini anlamak için kendimizi onun yerine koymalıyız. "Transpozisyonu (kendini bir başkasının yerine koyma) mümkün kılan bu içselleştirme hali Hermeneutiğin tüm kurallarının dayandığı temeli oluşturur."⁴

Hermeneutik günümüzde felsefede, hukukta, dilde vs. yorumlama anlamına gelmektedir. "Bununla birlikte Hermeneutiğin nihai inşasını İncil'in açıklanması çabalarına borçluyuz."⁵ Dini metinlerin yorumlanması anlamına gelen bu bilim bugün İslâmî metinlerin açıklanmasında da kullanılmaktadır.

"Anlama ve açıklama, mükemmelliklerine, yaşamı etkileyen eserlerin ustalıklı açıklanmasında olduğu kadar bu eserleri onları yaratanların tinleri ile bağlantısının

² A.g.e. s.29

³ Banu Alan, Bir Felsefi Yöntem Olarak Hermeneutik, Basılmamış YL Tezi, Muğla, 2008, s.9

⁴ Wilhelm Dilthey, Hermeneutik ve Tin Bilimleri, Paradigma, İstanbul, 1999, s.39

⁵ A.g.e. s.97

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

açımlanması ulaşır.”⁶ Bu yüzden “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiirini anlayabilmek için Sezai Karakoç’un diğer şiirlerine de bakmak gerekir. Bunun yeterli olmadığı açıktır. Dolayısıyla şairin sanatını, düşünce dünyasını, yaşantısını inceleyen değişik kaynaklara ulaşmak en doğru yoldur. Ancak bu şekilde bu şiir daha iyi irdelenip anlamlandırılabilir.

“Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiiri içerdiği kavramların çeşitliliği bakımından din, sanat, dil, devlet, siyaset, tarih, felsefe gibi farklı yönlerden incelenmeye çalışılacaktır. Şüphesiz bu anlamsal açılmaya şairin diğer eserlerinden istifade edilerek ulaşılabilir. Bu yorumlamada da kastedilen Hermeneutik yöntemi kullanılacaktır.

SANAT YÖNÜNDEN İNCELEME

Sezai Karakoç İkinci Yeni akımına bağlı bir şairdir. İkinci Yeni akımının sanat anlayışı şiirde anlam kapalılığını sonuna kadar uygulamaktır. Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine şiirinin anlam kapalılığı ve soyut kavramların kullanılması yönünden İkinci Yeni’nin tüm özelliğini yansıttığını söyleyebiliriz. Bu akım cumhuriyet dönemi sanat akımı olduğu için klasik edebiyatımızdan farklı kavramların kullanıldığını belirtebiliriz, fakat “Karakoç’un şiiri orijinal bir şiirdir şüphesiz, ama köksüz ve gelenekten uzağa düşen, gelenekle bağlarını koparmış bir şiir değildir.”⁷ Dikkat edilirse şiirin birinci bölümü “Gelin gülle başlayalım şiire atalara uyarak” mısraı ile başlıyor. Bu, modern şiirin kullandığı bir imge veya tarz değildir. “Ebubekir Eroğlu, Sezai Karakoç’un eski şiirimizin dünyasına açıldığını ve oradan imgeler devşirdiğini de kaydeder. Eroğlu, buna bir örnek olarak Karakoç’taki gül imgesini verir. Ona göre şair edebiliğin anlatılması için gülü tercih etmektedir.”⁸ Gerçekten de Sezai Karakoç, şiirinin kaynağını eski kültürümüzden almaktadır, fakat eskiye saplanıp kalmamaktadır. “Gelin gülle başlayalım şiire atalara uyarak” mısraı bir yandan geçmişi onurlandırırken bir yandan da yeni şiir anlayışının özelliklerini yansıtmaktadır. Eskiye aynen uygulayarak değil onu atalara duyulan saygının ürünü olarak kullanmayı tercih ediyor. “Divan şiirinde en çok sözü edilen çiçek güldür. Sevgilinin yüzü ve yanağı ile sıkı münasebeti vardır. Bazan gül bunlara; bazan bunlar da güle benzerler.”⁹ Gül sadece sevgili değildir, aynı zamanda sevgililerin yer aldığı ölüleri diriltiren bir uygarlıktır.

“Gül uygarlığı

Gül şarabının uygarlığı

Gül kokusundan mest olup

Ölüyken dirilenler gibi

Ağacağz kente şimdi”¹⁰

Şiirin üçüncü bölümünde geçen “Dokunur tenimize/ soğuk bir azrail ürpertisiyle ay/ Ve birden senin sesin gelir dört yandan” mısralarında geçen “ay” da Türk edebiyatında bolca kullanılan bir semboldür. Yine bu sembol de sevgiliye teşbih edilir. Sezai Karakoç kaynağını geçmişinden ve İslâm’dan almaktadır. Divan edebiyatında ay çoğu zaman telmih yöntemi ile ayın ikiye ayrılması hadisesine göndermede bulunmuştur. Karakoç da burada olduğu gibi bu unsuru çokça kullanmıştır.

“Ey ay bölün ey dolunay bölün

Doğudan batıdan

⁶ A.g.e. s.102

⁷ Turan Karataş, Doğu’nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.297

⁸ Cevat Akkanat, Gelenek ve İkinci Yeni Şiiri, T.C. Kültür Bakanlığı, Ankara 2002, s.110

⁹ İskender Pala, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Akçağ, Ankara, 1995, s.208

¹⁰ Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul, 1998, s.94

*Birden görün
Sana okuduğumu anladınsa
Anladınsa nedir yerdeki bu serüven
Bizi en derin deniz dibi
Yosunları gibi
Döndüren
Bu serüven
Nedir anladınsa
Bölün*¹¹

Telmih yöntemi ile kullanılan bu “ay” kavramı Sezai Karakoç için önemli bir unsurdur. Onun ideal şahsı olan Taha’yı bulmada bu ayın çok önemli bir yeri vardır.

*“Yoğurt bal ve ay
Şairler aşıklar kahinler
Karıştırıp yeyin bu yemeği
Bu Taha’yı bulma yemeği”*¹²

Sezai Karakoç diğer şiirlerinde olduğu gibi bu şiirinde de sevgili imajına yer verir. “Karakoç’un şiirlerindeki sevgilinin niteliği de oldukça karmaşıktır. İnsani olandan insanüstü bölgelere has vasıflarla portresi çizilen sevgili hep gri ve flu bir camın arkasından takdim edilir.”¹³ Bu şiirlerde kastedilen sevgiliyi anlamak güçtür.

*“Suna dedimse sen Leyla dedimse sensin
Seni saklamak için görüntülerinden faydalandım Salome’nin Belkis’in
Boşunaydı saklamaya çalışmam öylesine aşikârsın bellisin”*

mısralarında asıl sevgilinin toplumda çokça bilinen kişilerin isimlerinin arkasına saklandığı belirtiliyor. Çöllere düşen Mecnun’un Leyla’sı, Hz. Süleyman’ın sevgilisi Sebe hükümdarı Belkis, yaşadıklarını hep şairin bahsettiği asıl sevgilinin varlığını gizlemek için yaşamışlardır. Onlar örtücüdür, gizleyicidir. Gerçek sevgiliyi ifşa etmemek için her şeyi yapmışlardır. Fakat gerçek muhakkak bir gün açığa çıkacaktır ve şair bu gerçeği zaten saklayamadığını belirtiyor. Çünkü o aşikârdır, bellidir.

*“Sana Leyla dedim Suna dedim şiirlerde şarkılarda
Gerçek adın bir fıslıtı gibi kaldı ağızlarında dudaklarda”*¹⁴

Karakoç’un modern yüzünün arkasında divan şiiri saklıdır. “Fuzuli, Şeyh Galip’le birlikte Sezai Karakoç’un en beğendiği Divan şairleri arasında yer alır. Şarkın ezeli ve ebedi sevgilisi Leyla üzerine söyledikleri onu doğrudan Fuzuli’ye bağlar.”¹⁵ Karakoç’un yazdığı Leyla ile Mecnun’u bu bağlılığın göstergesidir. Onun bu şiiri modern unsurlar kullanılarak dönemimize hediye edilmiştir.

¹¹ Sezai Karakoç, Hızır Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.81

¹² Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul 1998, s.47

¹³ Turan Karataş, Doğu’nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.323

¹⁴ Sezai Karakoç, Leyla ile Mecnun, Diriliş, İstanbul, 1997, s.12

¹⁵ Muhsin Macit, Gelenekten Geleceğe, Akçağ, Ankara, 1996, s.18

“Seni saklamak için görüntülerinden faydalandım Salome’nin Belkıs’ın” sözü şair için gerçekten doğrudur. Bu şiirde olduğu gibi birçok yerde eski şiirimizdeki mazmunları kullanır, lâkin maksadı asıl sevgiliyi anlatmaktır.

*“Belkıs araya can girse bile
Bir gecedir bir ecedir.
Süleyman ülkesine”¹⁶*

*“Oyun oynandı iyice
İnandı kandı büyüye
Bir karnaval gecesinde
Belkıs sattı saçlarını”¹⁷*

Şair, “Dağların yıkılışını gördüm bir Venüs bardağında” mısraında Venüs kelimesini kullanarak bu adın değişik toplumlarda kullanıldığı anlama da vurgu yapıyor bir bakıma. Venüs Yunan mitolojisinde kandan ve köpükten yapılmış şuh bir sevgilidir, Afrodit’tir. Bizde Zühre’dir Venüs, Çobanyıldızı’dır. Yol göstericidir. Tanrıya inanışın simgesidir Sezai Karakoç’ta, “Diriliş” yıldızıdır.

*“Sen diriliş yıldızısın
Büyük Tanığısın
Tanrı’ya inanmanın”¹⁸*

Karakoç Venüs bardağını Batı medeniyetinin sembolü olarak görüyor. Bu sembol bardak Doğu dağlarının yıkılışına sebep oluyor. Konstantin duvarında Doğu medeniyetinin sembolü olan güneş sararmaya başlıyor. Bu çöküş sabahyıldızına da sirayet ediyor.

*“Neden ağladın bu gece
Ve dün gece
Ve neden ağladın evvelki gece
Neden söyle
Sabah yıldızı”¹⁹*

Sabahyıldızının ağlayış sebebi bellidir. Şair tecahül-i arif yapıyor, fakat bu ağlayışın sona ereceğinden yana kuşkusu yoktur.

*“Hayır sabah yıldızı,
Gözümüzün bebeği
Gönlümüzün çiçeği
Sevgili*

¹⁶ Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul 1998, s.56

¹⁷ Sezai Karakoç, Körfez/ Şahdamar/ Sesler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.22

¹⁸ Sezai Karakoç, Alın yazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.25

¹⁹ Sezai Karakoç, Alın yazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.22

Sabah yıldızı
Oyun bitmedi
Bitti sanılan bu yerde
Yeniden başlayacak
İndi sanılan bu perde
Yeniden açılacak
Onların istediği gibi değil
Kaderin istediği biçimde
Kan seli olarak değil
Gül sağnağı halinde
Ve yeniden
O anneler o sevgililer
Geri gelecekler
Ve o aydın o yiğit çocuklarını getirecekler
Senin kurşunla yaralanmış
Kana batmış gözlerini
Ruhlarından akan
Ak ve billur
Bir kevserle yıkayacaklar
Gök gök olacak
Yer yer olacak
Ve yeniden başlayacak maceramız
Dünya ve ahiret hayatımız”²⁰

“Gölgendi yansıyıp duran bengisu pınarında” mısraında geçen bengisu, edebiyatımızda ab-ı hayat, ma-i tesnim, çeşme-i hayvan olarak da adlandırılan ölmezlik suyudur. Karakoç “bengisu” sanatsal unsurunu kendi dirilişinin simgesi olarak bu şiirde kullanmıştır.

“Evrin günlük sularla
Devrim irinle kanla
Bizse dirilişi gözlüyoruz
Bengisu bengisu kayna ve çağla”²¹

Sezai Karakoç bir yerde mantık oyunuyla bengisuyun İslâm’ın kendisi olduğunu belirtiyor adeta.

²⁰ Sezai Karakoç, Alnyazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.31

²¹ Sezai Karakoç, Hızlıla Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.21

Şems = Bengisu

Şems = Mesnevi

Mesnevi = İslâm

Bengisu = İslâm

“Bir yitip bir buldu Şemsi

Şems bir bengisuydu ona

Mevlana Şamda Muhyiddinle konuştu

Ona Şemsi sordu

Muhyiddin kabrini açarak

Sabır kitabından bir yaprak çevirerek

Şemsin kendisini gösterdi

...

Şam çarşılarında Şems alındı Mevlanadan

Kendisine Mesnevi verildi”²²

Şair kendisine bengisu alayının başkanlığını biçmiştir bir bakıma. Bu alay tüm ilâhî dinlerin fertlerinden oluşmaktadır.

“Biz bir Hızırız ama belki bin Hızır gibi

Biliriz yeryüzünde bengisu illerini

Namazda yürüyoruz ışıldayan meşalelerle

Oruçta aydınlığız İsayla Meryemle

Kulağımızda hep Zebur düşünleri

Düşümüzde İncil şölenleri

Ufkumuzda Tevrat ülkeleri

Sina dağından yapraklar

Ve Kur’an ordusunu

Başkentlere götüren bir kumandan gibi

En soy arap atının üstünde

Dimdik duran bir başkan gibi

Bengisu alayının önünde”²³

²² Sezai Karakoç, Hızır ile Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.63

²³ Sezai Karakoç, Hızır ile Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.20

Geçmiş ve gelecekteki şairler arasında sıkı bir bağ vardır. “Sezai Karakoç, bir şairin gelenek aracılığıyla başka bir zamanda yaşayacağını ileri sürer. Gelenek yoluyla geçmiş şairler yeni şairle çağdaş, yeni şair geçmiş şairlerle çağdaş olur. Karşılıklı bir diyalog kurulur, aralarında bir alışveriş başlar. Bundan sonra yeni şairin ikinci bir adım atması gereklidir. Bu adım klasik dönem şairleriyle yarışma dönemidir. Yeni şair, çağdaşlarıyla olduğu gibi daha öncekilerle de yarışmaya başlar. Bu dönem kendini anlaması, gücünü değerlendirmesi için kaçınılmazdır. Çünkü şairin bu ilk adımdaki kendini yoklama ve bulmaya yönelik etkilenme dönemini kısa zamanda aşması lazımdır. Kısacası gelenekle hesaplaşma dönemi kaçınılmazdır.”

DİL YÖNÜNDE İNCELEME

“Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiiri İkinci Yeni’nin sanat anlayışını özellikle imgeli dil yönünden kuvvetli bir şekilde yansıtmaktadır. O kadar ki bağdaştırmaların neredeyse hiçbiri alışılmış bağdaştırma değildir. Şiirin tamamına somut soyut kavramların bir araya getirildiği alışılmamış bağdaştırmalar hâkimdir. “Baharı kollayarak girelim kelimeler ülkesine” mısrayla bile hemen imgenin halin gerekliliği ilkesi dışında bir giriş yapılmıştır. Normal şartlarda kelimeler bir ülke oluşturamaz, hiçbir ülke de kelimelerden oluşmaz. Şair, kelimelerin oluşturduğu yapıyı insanların yaşadığı bir ülkeye benzetip alışılmamış bağdaştırma örneği sunuyor. Bazen de kelimeleri, ifade ettikleri somut kavramlarla özdeşleştiriyor şair.

*“Kelime hey kelime
Azık için kullanılan
Deve için kullanılan
Savaş için ölüm için kullanılan
Ana için çocuk için kullanılan
Ezilmiş çarpılmış yıkılmış kelimeler
Ölüm cezasından yapılmış kelimeler”²⁴*

Karakoç bazen şairin kollarını çarmıha gererken bazen de kelimeler ülkesindeki bilge yapar onu.

“Ve sen şairsin kelimeler ülkesindeki bilge”²⁵

Ona göre kelimeler ülkesinin bilgisi, asıl şair Peygamber’dir.

*“Harfleri ve sesleri sözleri ve kelimeleri
Kitapları getirmek Peygamber fitratına”²⁶*

“Dünya bir istiridyeye”, “anılar demirden alçısı zamanın”, “şair mısralar boyu kireçleşen”, “ülkü mezarlığı”, “senden bir gök yıldızlar”, “kalbimin samanyolu destanı” gibi bağdaştırmalar, hep halin gereğine uygunluk açısından aykırı, alışılmamış bağdaştırmalardır.

*“Alnı yeni zamanların gelecek çağların mimarlarınca zorlananlara
Sus sus dinlen dinlen ey çan uyumun yok samanyollarına
Cadde sokak ev bütün kent uygun kurulmamışsa samanyollarına
Mutluluk ne mümkün o kentin insanlarına”²⁷*

²⁴ Sezai Karakoç, Zamana Adanmış Sözler, Diriliş, İstanbul, 1999, s.21

²⁵ Sezai Karakoç, Ateş Dansı, Diriliş, İstanbul, 1998, s.13

²⁶ Sezai Karakoç, Ateş Dansı, Diriliş, İstanbul, 1998, s.24

“Soğuk bir azrail ürpertisiyle ay” mısraında olduğu gibi “ay” birçok kez Karakoç’un şiirlerinde farklı bağlamlarda kullanılmıştır.

“Öyle bir içki içildi ki
Kırılan ay bardağında
Altımızdaki atlar
Soluk aldılar
Asyanın doğusunda
Afrikanın Avrupanın batısında”²⁸

“Venüs bardağı”, “dağ hücreleri”, “tuz bulutu”, “zaman çarpılmış atın son hayali”, “gönlümün doğurduğu büyüttüğü emzirdiği”, “külümden yapılan bir hisar” grupları halin gereğine aykırı bağdaştırmalardır.

DİNİ YÖNDEN İNCELEME

Sezai Karakoç’un sanatı İslâm’ın hizmetindedir. Şiirlerinden yola çıkılarak söylenirse makûs bir hâlet-i rûhiye içinde olan İslâm’ın dirilmesi ve eski günlerine dönmesi gerekmektedir. Eski günlerden kasıt Hz. Peygamber’in liderliğinde olan dönemdir. O, bu dönemi diriltme arzusu içindedir. Bu dirilişin gerçekleşeceği inancındadır. Şiirlerini de bu amaca hizmetçi kılmıştır. “Gelin gülle başlayalım şiire atalara uyararak” mısraı İslâmî inanışın bu şiirde çokça işleneceğinin göstergesidir. Çünkü gül İslâm inancında Hz. Muhammed’i simgelemektedir. En güzel gül en güzel insana teşbih edilir ve bu amaçla yarışmalar düzenlenir. Hz. Peygamber susamış gönüllerin susuzluğunu giderirken şair de kendine düşen görevi ifa edip bunu dile getirir.

“O, insanların susuzluğunu giderir
Aritir ellerini ayaklarını
Şair de giderir ruh susayışını
Yıkar çirkefe batmış insan ruhunu”²⁹

Hz. Muhammed son peygamberdir. Bütün kâinat onun için yaratılmıştır. Hz. İsa da Hz. Muhammed’in geleceğini vurgulamıştır.

“Ve İsadan yükselen
Havariyunda yankı yapan
Gelecek dönemin Mekke çağrısı”³⁰

Şair, her dinin ve peygamberin zamanında görevini yaptığını, fakat dinlerin sonradan bozulduğunu düşünür. Bu sebeple ilâhî dinlere ve peygamberlerine son derece sevgi ve saygı duyarken bozulmuş hallerine elveda der.

“Geç ey hristiyanlık bir çocuk gibi geç
Taşım da toprağım da saçlarını bırakma”³¹

²⁷ Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul 1998, s.13

²⁸ Sezai Karakoç, Hızır ile Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.85-86

²⁹ Sezai Karakoç, Ayinler/Çeşmeler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.46

³⁰ Sezai Karakoç, Hızır ile Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.61

Şiirin ikinci bölümünde şairin söylediği “Güneş donmuş ışık saçan bir yumurta/ Bana geri getirir eski günleri” mısraları onun eski günlere yani asr-ı saadete duyduğu özlemi dile getirir. Çünkü bu dönem Müslümanların gerçekten huzurlu yaşadığı mutluluk dönemidir. Şairin en büyük arzusu asr-ı saadette yaşamaktır yahut asr-ı saadetin tekrar dirileceği anı görmektir.

*“Tanrım yeniden dirilişinin tohumlarını
Saçmamız için fırsat ver
Kötülük ülkesini zayıflat
Direnişini kır yoğunluğunu seyrelt
Doğrulukla doldur doğumumuzu
Peygamberin zamanından bir...
Zaman düşür üstümüze
Hakikat içimizde göğersin
Yeniden o gümüş sükunet gelsin
İkindilerimizin saatine”³²*

Görüldüğü gibi Karakoç, eski günlerle Peygamberin zamanını kastediyor ve o günlerin doğuşu için Allah’a yalvarıyor. Şiirini yazarken çarمیha gerildiğini hissediyor.

“Sen ey şair ki kollarını çarمیha gerdin”³³

Dikkat edilirse şiirin birçok yerinde değişik peygamberlere göndermede bulunuluyor. “Karakoç’un hareket noktası peygamber kıssalarıdır.”³⁴ Bu konuda da gerçekten çok başarılıdır. Peygamberleri her yönleriyle tanımakta ve eserlerinde onları mükemmel bir malzeme olarak kullanmaktadır.

*“Secdeden secdeye sıçrayarak Taha
Selam sana Zülküfül
Selam sana Yahya
Selam sana İsa
Selam sana İbrahim
Selam sana Musa
Selam sana Süleyman
Selam sana Davut
Selam sana Yuşa
Selam sana Ahmed
Selam sana Muhammed
Selam sana Mustafa*

³¹ Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul 1998, s.46

³² Sezai Karakoç, Alınyazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.55

³³ Sezai Karakoç, Körfez/ Şahdamar/ Sesler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.8

³⁴ Turan Karataş, Doğu’nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.156

*Mustafa selam sana
Ey seçilmiş seçilmiş
Mustafa selam sana
Ey övülmüş övülmüş
Muhammed selam sana*³⁵

Hız. Peygamber şair için aşkın kutlu kitabıdır, samanyolu destanıdır. Daha o dünyaya gelmeden onun geleceği müjdelenmiştir. O gelecek ve cahiliye devri sona erecektir.

*“Gün gelecek ve geleneklerin katılığını o peygamber kıracaktı”*³⁶

Şairin arzuladığı gençlik tipi Taha’da kendini bulmuştur. Taha’nın dirilişi Muhammed Mustafa’nın dirilişiyle gerçekleşecektir.

*“Durun anlatayım size melekler
Tahayı nasıl dirilttiler
Anarak İsanın doğumunu
Anarak Muhammed Mustafanın doğumunu
Melekler
Tahayı dirilttiler”*³⁷

Hız. Peygamber’de insan sevgisi had safhadaydı. Özellikle çocukları çok severdi. Peygamber’i iyi tanıyan şair onu, şiirinde merhametin kalbi olarak adlandırıyor ve onun kalbinde merhamet adlı bir çınarın olduğunu dile getiriyor. Şair aynı duyguları “Köşe” şiirinde de ifade ediyor.

*“Sen geldin benim deli köşemde durdun
Bulutlar geldi üstünde durdu
Merhametin ta kendisiydi gözlerin
Merhamet saçlarını ıslatan sessiz bir yağmurdu
Bulutlar geldi altında durduk”*³⁸

Karakoç’un sevgilisi Peygamber’in sevgisi sıcak bölgelerdekileri serinletir, soğuk yerlerdekileri ısıtır.

*“Göz seni görmeli ağız seni söylemeli
Haftıza seni anmak ödevinde mi
Bütün deniz kıyılarında seni beklemeli
Sen Eskimoların ısınması sevgililer mahşeri”*³⁹

³⁵ Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul 1998, s.58

³⁶ Sezai Karakoç, Leyla ile Mecnun, Diriliş, İstanbul, 1997, s.29

³⁷ Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul 1998, s.64

³⁸ Sezai Karakoç, Körfez/ Şahdamar/ Sesler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.86

³⁹ Sezai Karakoç, Zamana Adanmış Sözler, Diriliş, İstanbul, 1999, s.30

Şair “Uzatma dünya sürgünümü benim” derken gerçek sevgilisine kavuşmayı kastediyor. O sevgili güllerin efendisi olan sevgilidir.

*“Size bir mutluluk haberi gibi
Gül gelecek
Kiyamet demek gülin geri gelişi demek
Gül Peygamber muştusu Peygamber sesi”⁴⁰*

Sezai Karakoç’un en büyük sevgilisi Allah’tır şüphesiz, fakat o, bu en büyük sevgilinin güzelliğini Hz. Peygamber ile dünyada sürdürdüğüne inanır.

*“İndirmek yeryüzüne Allah’ın rahmetini
Bir gül gibi sunmak dünya saltanatına”⁴¹*

Karakoç’un sevgili diye seslendiği varlıklardan bir diğeri de Kur’an-ı Azimüşşan’dır.

*“Kur’ansa arşın manifestosu
Reddin reddi protestosu
Her eri Hızır olan bir ordu
Başbuğların başbuğu
Öç değil öç kırandır
Sevgidir
Evrenin memesinden sevgi sağandır”⁴²*

“Ey çağdaş Kudüs (Meryem)” mısramda Karakoç Hz. Meryem’e olan sevgisini de bildirir. Kudüs hakkın temsilcisi iken günümüzde haksızlığın merkezi olarak kabul edilmektedir.

*“Duvarın gölge oyunlarında Salome eriyip durmakta ama
Kabarmış sıvalarda Yahya
Mantar yosun ve hurma
Gök sofrası
Tekin olmayan mihrap
Meryem
Zaman metafizikçisi bir çağı aşan İsa...
Yapıştır asanı Orga
Büyük Org’a Mucize asanı ey Musa
Yeniden ayin başlıyor
Sabır depremi limanında”⁴³*

⁴⁰ Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul 1998, s.87

⁴¹ Sezai Karakoç, Ateş Dansı, Diriliş, İstanbul, 1998, s.24

⁴² Sezai Karakoç, Hızır Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.112

⁴³ Sezai Karakoç, Ayinler/Çeşmeler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.14

Karakoç, “Aşkın bu en olunmazından koparır/ Bir tuz bulutu gibi/ Savuran yüreğime/ Uzatma dünya sürgünümü benim” derken kullandığı “tuz bulutu” imgesi toz bulutundan yola çıkılarak kullanılmış. Tuz bulutu bize tuzlu bir göl olan Lut gölünü dolayısıyla Lut kavmini hatırlatıyor.

*“Yeni bir çağın önüne
Yeni bir kitabı koyuyorum
Bir sayfada Kur’ana
Bir sayfada Kabe’ye açılıyorsun
Bir sayfada dönen hacıları kutluyorsun
Bir sayfada at sağanağı
Bir sayfada aşı saati kıyamet beneği
Bir sayfada bir kenti güçlendiren o kişi
O üçüncü kişi
Bir sayfada tuza dönüşen Lut kavmi”⁴⁴*

“Verilmemiş hesapların korkusuyla sana geldim/ Sana geldim ayaklarına kapanmaya geldim/ Af dilemeye geldim affa layık olmasam da” mısraları pişmanlığın belirtisidir. Elbette ki Müslümanlar kurtuluşa ereceklerdir. Kur’an Müslümanların kurtuluşuna vesile olacaktır.

*“Ama dönüyoruz döndürülüyoruz birden değişiyor sahne
Bir kez daha kurtuluyoruz Kur’an seheri seferinde
Ayetler bir ordu gibi kurtarıcı bir ordu gibi
Dağıtıyoruz bizi çepçevre saran gulyabaniler derneğini”⁴⁵*

DEVLET SİYASET TARİH YÖNÜNDE İNCELEME

Sezai Karakoç Doğu medeniyetinin yapıcılığın, Batı medeniyetinin ise yıkıcılığın merkezi olduğunu düşünür. Bu düşünce onda rast gele gelişmemiştir. “Bunun için de Doğu’yu ve Batı’yı bilmeyi, eski uygarlıkları derinlemesine incelemeyi ihmal etmemiştir. Bu konuda tabir yerinde ise yığınla kitap okumuş, mütalaalar yapmıştır. Cemal Süreya’nın tespiti ile o, her şeyi bilmesi gerektiği kanısındadır. İnanıcı onun hem silahı hem çocuğudur. Çünkü o inancının çilgimidir”⁴⁶

*“Bana ne Paris’ten
Avrupa’nın ülkü mezarlığından
Moskova’dan Londra’dan Pekin’den
New York
Bütün bu türedi uygarlıklar
Umurumda mı?”*

⁴⁴ Sezai Karakoç, Tahanın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul, 1998, s.47

⁴⁵ Sezai Karakoç, Ayinler/Çeşmeler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.20

⁴⁶ Turan Karataş, Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.125

mısraları onun Batı'ya bakışını açıkça ortaya serer. Batı, uygarlık namına Doğu'ya gelip onun engin medeniyetini teknoloji adı altında yok etmiştir.

*“Bir duman kuzgunu olarak
Batıdan gelip kentlerimize konmuş
Fabrikaları”⁴⁷*

Batı'nın yıkıcılığı, çirkefliği ortadadır. “Ancak Karakoç'un kaygısı başkadır. O, Batı'nın çıkmazlarına, yanlışlarına, hakikati görmezden gelen kör çabalarına karşı çıkar. En çok da içimizdeki yabancılara yani kendi öz benliğini, asıl kimliğini inkâr edip Batı'nın sahte tebessümlerine ve yapmacık dostluklarına aldananlara hayıflanır, öfkelenir.”⁴⁸ Zira öz kültürünü beğenmeyen bu kimliksizleri tavus kuşlarının reddettiği karganın kendi mensupları da kabul etmeyeceklerdir.

*“Şam ve Bağdat kırlara karışmıştır
Elde kala kala bir Mekke bir Medine kalmıştır
O da yarım kalmıştır
Urfa ufala ufala
Bir pul olacak çarpık balıklar üstünde
Belki bir toz bulutu
İstanbul'a küflenmiş
Bir Avrupa akşamı dadanmıştır
Eski şehirlerin kimi göğe çekilmiştir”⁴⁹*

*“Ama Roma
Kendi kendini inkâr edip durmakta
Buz gibi eriyerek
Bir kokakola*

Veya bir votka bardağında” mısralarında geçen kokakola ve votka sözcükleri Batı'nın yapaylığının, çürümüşlüğüünün açık ifadesidir. Bu anlayış gittiği her yeri kendisine benzeterek yozlaştırmaktadır.

*“En büyük acı şu: İnsanlık hadım edildi
Hakiki düşünceden gerçek duyarlıkta ve öz bilgiden
Bayrakların ve sancakların gerisindeki sancak söndürüldü
Karanlıktan suni ışık yapıldı ve gerçek ışık öldü
Hayat dediğiniz tüm ölüm sandığınız gerçek hayat
Diyarbakir'in yaz sıcağında meyan kökü şerbetindeki tatla*

⁴⁷ Sezai Karakoç, Hızır Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.79

⁴⁸ Turan Karataş, Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.338

⁴⁹ A.g.e. s.337

*Kokakola zehri arasındaki fark bu*⁵⁰

Karakoç, kendi benliğini kaybeden kişileri ayrık otları şeklinde ifade eder. “İçimizdeki bütün ayrık otları, medeniyetimizin, en güzel güllerden derlenen İslâm uygarlığının yaralayıcısıdır. 20. yüzyılın başlarındaki Avrupa tutkusu, ölümcül bir salgının habercisi olmuş, ülkenin birliğini, vatan topraklarının bütünlüğünü zedelemiş, milletimizin gerçeğine yabancı bir zihniyetin egemen olmasına zemin hazırlamıştır.”⁵¹

“Ve ateş gibi batı gittiği yeri yakar

Ruhunu kezzaba batırır insanın

Artık insan onursuz ve idealsiz

Yıllarca ve yüzyıllarca

Amaçsız donmuş kalakalır

Tanrı yardım etmezse

Diriliş ne güç!

Batı ateş ve duman

Rus, kızı buz

Hint boğucusu

Çin yutan kum çölü

*Tanrım, Müslüman ne korkunç afetlerle çevrili!”*⁵²

Şair, bu yok edici Batı uygarlığının ve onun temsilcisi Avrupa’nın günahlarının bedelini bir gün ödeyeceğini düşünmektedir.

“O yeşil ötesi ışığı o güneşi tahlil eden su çizgisini

Ve sen ey Avrupa yerin dibine batacaksın

*Bitmez tükenmez suçlarına karşılık”*⁵³

“Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiirinde geçen “Gözlerin/ Lale Devri’nden bir pencere/ Ellerin/ Baki’den Nefi’den, Şeyh Galip’ten/ Kucağına dökülen/ Altın leylak” mısraları ve bu mısraların öncülleri ve sonrasında gelen mısralar değerlendirilerek şairin kurtuluşu kendi kültüründe gördüğünü söyleyebiliriz. İslâm kültürünün kendine kazandırdığı inançla o, kurtarıcı olarak bir Mehdi’nin geleceğine inanmaktadır. Mehdi gelecektir ve Batı’nın çirkeflüğinden Müslümanları kurtaracaktır.

“Ama umutsuzluk yok, en yakın keskin günde

Sonunda dönecek talih, gelecek büyük atlı

Çileye batmış İslâm halkı için kurtarıcı

*Görünecek ilk Şam’da der gelenek saati”*⁵⁴

⁵⁰ Sezai Karakoç, Alın Yazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.57

⁵¹ Turan Karataş, Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.338

⁵² Sezai Karakoç, Alın Yazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.48

⁵³ Sezai Karakoç, Alın Yazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.42

Şiirde geçen Kandilli, Kanlıca, Emirgan isimleri İstanbul'a ait yer isimleridir. İstanbul şairin anlayışında Batı'yı ve onun zorbalığını devirecek olan Mehdi gibidir.

*“Kutsallığın ballı biberli çilekli çile kevserini
İstanbul'dur bu otuz yıl kana kana yaşadığım
Taşlarına adeta resmim işledi
İstanbul damla damla içinde birikti
Mermer tozu gelip içimde oluştu bir şehir
Bu yeryüzünden ve gökyüzünden ötedeki şehirdir
O bir kılıçtır Doğudan Batıya uzanıp
Çin ipeğinden örtünmüş şeytan kozasını bölen
Darbeleriyle Batı çeliğini lime lime eden
O Tanrı'nın kılıç halindeki hilali
İslâm ruhunun kristalleşmiş heykeli”⁵⁵*

“Ey çağdaş Kudüs (Meryem)” mısraıyla şair, İsrail'in Müslümanlara yaptığı zulmü dile getirmeye çalışmıştır. Oysa İsrailoğulları yurtlarından kovularak veya bugün başka şekillerde zulme uğramıştı. Yaşadığı zulümlerden galip çıkan İsrail bugün zalimin kendisi olmuştur.

*“Musayla büyücüler karşı karşıya geldi
İsrail ve Mısır karşı karşıya geldi
Kızıldeniz bir ceylan derisi gibi gerildi
Kurumuş da olsa ağaçta
Bir can vardı ki
O canı canlandırmayı
Musanın eli bildi
Ve ağaç cıvayı yendi
İnanç yendi bilgiyi”⁵⁶*

Şair, Müslümanların bugün yaşadığı zulümden kurtulabilmesi için kendisinin de savaşabileceğini açıklar.

*“Son eri kalsam da ölüm kalım savaşında uygarlığımın
Yılmam geri dönmem bekçiliğini yeğlerim mezarlığımın”⁵⁷*

İnançsız Batı'nın karşısında İstanbul inancın, Allah'ın dininin merkezidir. Bugün inançsızlığın kol gezdiği İstanbul tekrar Tanrı kenti olacaktır.

⁵⁴ A.g.e. s.19

⁵⁵ A.g.e. s.38

⁵⁶ Sezai Karakoç, Hızır Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.71

⁵⁷ Sezai Karakoç, Ayınlar/Çeşmeler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.24

“Savaşırım doğudan daha doğu
Doğrudan daha doğru olanı bulmak için
Zulme karşı savaşabilirim
İnsan başı yalnız Tanrı önünde eğilecektir
Ebedi hakikat budur
Bunun için savaşırım ben
Bunun için kanım helal olsun
Şehrimin alınına özgür Tanrı aşkını yazmak
İstanbul’u yeniden Tanrı şehri yapmak
Bunu için savaşırım ben”⁵⁸

Şair İslâm medeniyetinin kurtuluşa ermesi için Müslümanlardan yardım beklemektedir. Kurtuluş yine öze dönüşle gerçekleşecektir.

“Doğ kendi çeşmenden kendi uygarlığından
Ağacın topraktan
Çiçeğin ağaçtan
Suyun dağdan doğduğu gibi”⁵⁹

Sezai Karakoç Doğu medeniyetinin tekrar hayata dönmek üzere olduğunu belirtir. Dirilişi fark ediyor. Avrupa’nın ve onun medeniyetinin İslâm medeniyeti karşısında yok olacağını düşünüyor.

“Bir çan çalıyor
Bütün eski köprülerinde Avrupanın
Bir sancak kaygılanıyor
Sancısından dünyanın
Erleri yeni yeni yerleşiyor yerlerine Arafın
Işıklar bir kez daha yanıyor cennetteki davanın”⁶⁰

Son olarak şair Allah’ına seslenir. Fiili gayreti insanların gerçekleştirmesinden sonra kurtuluş için Allah’ın desteğini arar.

“Tanrım, müslüman, ne korkunç afetlerle çevrili
Hem afakta hem enfüste
Hem dışta hem içte
Hem fizikte hem ruhta
Onu koru tanrım

⁵⁸ Sezai Karakoç, Alın Yazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.43

⁵⁹ A.g.e, s.4

⁶⁰ Sezai Karakoç, Hızır Kırk Saat, Diriliş, İstanbul, 1998, s.58

*Ona acı ona yardım elini uzat
 Senin halkındır onun halkı
 Onu uyandır onu şuurlandır
 Ona bilgi ve güç ver
 İleriyi görüş gücü ver
 O, yeşilin şiiRIDIR”⁶¹*

FELSEFİ YÖNDEN İNCELEME

“Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiirinde geçen “Ölüm düşüncesinin beni sardığı şu anda/ Verilmemiş hesapların korkusuyla/ Sana geldim ayaklarına kapanmaya geldim/ Af dilemeye geldim affa layık olmasam da” dizelerinin de gösterdiği gibi ölüm duygusu Karakoç’un şiirinin temel unsurlarından biridir. Ona göre “Ölüm sebepsiz olmadığı gibi hayat da sebepsiz değildir. Neden ölümü önemseriz de hayatı, ölümü önemsedığımız anlamda önemsemeyiz? Daha doğrusu ölümü anında önemser ve değerlendiririz de sonra unutturuz, bize gelip dokunduğu anda değerlendiririz, bizden uzaklaşınca da görmezlikten geliriz, yokmuşçasına davranırız. Hayat için tutumumuz öyle değil. Sanki o hep kaçıyormuş da biz onu kovalıyormuşuz gibi peşinden gideriz onun. Sanki biz yokuz, yalnız o var. Hâlbuki hayatı değerlendirmekle ölümü değerlendirme aynı kaynaktan gücünü ve anlamını almalı. Çünkü hayatla ölüm aynı oluşun birbirinden ayrılmaz iki yüzüdür.”⁶²

*“Ve hepsinin üstünde ölüm altında ölüm
 Kış var yatır gibi
 Kışla örtülü bir yatır gibi
 Kışlalar
 Boş kışlalar
 Yukarıya yükselsek ölüme yükseliyoruz
 Aşağı insek ölüme ediyoruz”⁶³*

Ölüm yok oluş değildir. Ölüm bir diriliştir. Asla dönüşür şair için. “Külümden yapılan bir hisar vardır” mısraında olduğu gibi zümrüd-i anka gibi yeniden doğuştur. İslâm medeniyetinin yeniden doğuşudur ölüm ve yeniden diriliş.

*“Merhameti ruhun en iç musikisi yapmak
 Ve ölümü çevirmek diriliş hayatına”⁶⁴*

Müslümanlar için, İslâm medeniyeti için ölüm yoktur. Yeniden diriliş vardır. Ölüm seküler bir bakışla sadece dünya için vardır. Zaten şair yeniden dirilişe inandığı için ağıt yazmayı sevmez.

*“Ben ağıt yazmayı sevmem
 Ölümden değil dirilişten yanayım*

⁶¹ Sezai Karakoç, Alın Yazısı Saati, Diriliş, İstanbul, 1998, s.49

⁶² Turan Karataş, Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.153

⁶³ Sezai Karakoç, Tahanın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul, 1998, s.46

⁶⁴ Sezai Karakoç, Ateş Dansı, Diriliş, İstanbul, 1998, s.24

Ölümden değil ölüm sonrasında yana

Ağıt yazmaktan değil mevlüt yazmaktan yana”⁶⁵

“Ölüm düşüncesinden yoksun olmak, diriliş düşüncesinden de yoksun olmaya götürür insanı. Ama bu, ölümü sürekli hatırlamak, ona gömülmek, onda boğulmak demek değildir. Çünkü ölüm ve ötesi düşüncesine sahip olmak, hayattan mahrumluk anlamına gelmez.”⁶⁶ Dünya geçmişte ve bugün birçok yanlışın içine girmiştir. Cinsi sapıklıklar, putlara tapmak bunlardan bazılarıdır. Ölüm ise bu yanlışlıkların sona ermesi demektir.

“Her hastalık bir putun kırılması mı demek

Putların toptan kırılması mı demek ölmek”⁶⁷

Sezai Karakoç varlık-yokluk tartışmasını içinde gerçekleştirir.

“Ha Sezai ha ping-pong masası

Ha ping-pong masası ha boş tüfek”⁶⁸

“Ping-pong masası varla yok arası

Benim ellerim kesik varla yok arası”⁶⁹

Sonra şair “Yoktan da vardan da ötede bir Var vardır.” mısraının ve şiirin “vardır” redifli bölümünün de dediği gibi yaratıcının varlığına sonuna kadar inanır. Zaten “Tanrı öldü.” diyenlerin sonu da belli değil midir?

“ Başınızı nereye çevirirseniz çevirin

Ki göreceksiniz kesin kesin

Odur var eden var eden

Biçim veren değiştiren

Dağıtan toplayan

Hiç olmamışa çeviren

Bir çırpıda gelip geçmişe döndüren zamanı

Bir örtü gibi birden açan dünyayı

Sonra birden toplayan ortalığı”⁷⁰

Şiirin sonunda şair “Sevgili/ En sevgili/ Ey sevgili” dediği sevgilisine bağlılığını bildirir.

“Elini uzattı sofraya

Elini uzattı zeytine ve nara

Elini uzattı yeni aya

⁶⁵ Sezai Karakoç, Ateş Dansı, Diriliş, İstanbul, 1998, s.37

⁶⁶ Turan Karataş, Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.130

⁶⁷ Sezai Karakoç, Tahanın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul, 1998, s.39

⁶⁸ Sezai Karakoç, Körfez/ Şahdamar/ Sesler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.84

⁶⁹ Sezai Karakoç, Körfez/ Şahdamar/ Sesler, Diriliş, İstanbul, 1998, s.84

⁷⁰ Turan Karataş, Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs, İstanbul, 1998, s.166

*Hamd olsun dedi hamd olsun
 Yeniden oldum hamd olsun
 Bu dağdır hamd olsun
 Bu yaz bu insan hamd olsun
 Bizi yaratana
 Sonra öldürüp
 Yeniden yaratana
 Sonra tekrar öldürecek olana
 Şu dünyanın çiftçisi yapana
 Yeri göğü donatana
 Cehenneme ve cennete
 Belli bir işaret koyana
 Hamd olsun ”⁷¹*

SONUÇ

1. Hermeneutik esas olarak bir şiirin, dînî bir metnin veya herhangi bir kanun metninin arka planının yorumlayıcı tarafından dışa vurulması, açıklanmasıdır. Yorumlayıcı transpozisyonla şairle empati kurarak bir şiiri açıklamalıdır. “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiiri dört bölümden oluşmaktadır ve bu dört bölüm konu başlıklarına uygun şekilde yorumlanmıştır.

2. Modern şiirin temsilcilerinden olan Sezai Karakoç diğer eserlerinde olduğu gibi “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiirinde de eski edebiyattan oldukça fazla yararlanmışır. Eski edebiyat onun şiirine aynen yansımamış, sadece malzeme olarak kendini hissettirmiştir. Gül, bülbül, Leyla, Belkis, bengisu gibi kavramlar klasik edebiyattan fırlayıp Sezai Karakoç’un bu şiirinde yerlerini almıştır.

3. Karakoç’un dili klasik kavramlardan oluşmuş yeni dildir. Bağdaştırmalı imgelere çok yer verilmiştir. Fakat bu bağdaştırmalar genelde alışılmamış bağdaştırmalardır. Anlatılan olaylar çoğu zaman halin gereği ilkesine uygun olmayan tarzda ele alınmıştır.

4. “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiirinde İslâmî bir duyarlılık vardır. Şair, diriliş ülküsünü bu şiirine yansıtmıştır. Peygamberler tarihini iyi bilmesinin göstergesi olarak bizleri o dönemlere ve onların kıssalarına götürecek telmihlerde bulunmuştur.

5. Şair, Batı medeniyetinin yozlaştığını, koflaştığını vurgulamaya çalışır. Bu yozlaşmanın etkisine giren Doğu medeniyeti tekrar ayağa kalkma, dirilme aşamasındadır. En büyük sıkıntı içimizdeki kişiliksizlerdir. Onlar da Allah’ın inayetiyle Hakk’a döneceklerdir.

6. “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” şiirinde ölüm teması bir yok oluş değildir. Aksine şeb-i arus misali bir diriliştir. Son demlerine gelmiş seküler dünyada ölüm yeniden dirilişin bir kapısı durumundadır.

⁷¹ Sezai Karakoç, Taha’nın Kitabı/Gül Muştusu, Diriliş, İstanbul 1998, s.68

KAYNAKÇA

- AKKANAT, Cevat, Gelenek ve İkinci Yeni şiiri, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2002.
- ALAN, Banu, Bir Felsefi Yöntem Olarak Hermeneutik, Basılmamış YL Tezi, Muğla, 2008.
- DILTHEY, Wilhelm, Hermeneutik ve Tin Bilimleri, Paradigma Yayınları, İstanbul, 1999.
- KARAKOÇ, Sezai, Alınyazısı Saati, Diriliş Yayınları, İstanbul, 1998.
- KARAKOÇ, Sezai, Ateş Dansı, Diriliş Yayınları, İstanbul, 1998.
- KARAKOÇ, Sezai, Ayınler/Çeşmeler, Diriliş Yayınları, İstanbul, 1998.
- KARAKOÇ, Sezai, Hızır ile Kırk Saat, Diriliş Yayınları, İstanbul, 1998.
- KARAKOÇ, Sezai, Körfez/ Şahdamar/ Sesler, Diriliş Yayınları, İstanbul, 1998.
- KARAKOÇ, Sezai, Leyla ile Mecnun, Diriliş Yayınları, İstanbul, 1997.
- KARAKOÇ, Sezai, Taha'nın kitabı/Gül Muştusu, Diriliş Yayınları, İstanbul 1998.
- KARAKOÇ, Sezai, Zamana Adanmış Sözler, Diriliş Yayınları, İstanbul, 1999.
- KARATAŞ, Turan, Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 1998.
- MACİT, Muhsin, Gelenekten Geleceğe, Akçağ Yayınları, Ankara, 1996.
- PALA, İskender, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.
- SVITLANA Nesterova, Hans-Georg Gadamer'in Hermeneutiğinde Bir Anlama Modeli Olarak Diyalog, Ankara üni. Sosyal Bil. Ens. Basılmamış YL Tezi, Ankara, 2004.